

Нова српска политичка мисао

Политички живот

ЕУ је била лепа док је трајала

Мирослав Н. Јовановић

петак, 10. мај 2013.

"Свет под небеским сводом тежи да се уједини после дугог раздобља раздвојености, али после дугог раздобља уједињења, тежи да се раздвоји."

Романса три краљевине

Луо Гуанзхонг (1360)

Као што је то некада био комунизам, несврстаност, југословенство или Закон о удруженом раду, политичари већ неко време нуде народу нову ставку на том пролазном списку пропалих замисли: Србију у Европској унији (ЕУ). Каква се то нова "мачка у цаку" нуди Србији као "надокнада" за огромне и суштинске уступке и национална понижења?

ЕУ је већ годинама повезана са незапамћеном егзистенцијалном кризом, незапосленошћу, бурним и дуготрајним уличним протестима, стезањем кајша, експлозијом државног дуга, снажном емиграцијом из периферних земаља (према Бразилу, Анголи и Швајцарској која уводи квоте за ограничење имиграције), контролом трансфера новца, а од недавно и са конфисковањем новца са приватних штедних рачуна. Евро је требало да буде највећи успех ЕУ, али овај заједнички новац уместо да уједињује, он раздваја ЕУ на север и југ.[1] Најгоре од свега је то што је завладала општа безвоља јер је будућност ЕУ суморна и неизвесна, а јавно мњење у ЕУ никада у историји није имало ниже поверење у ЕУ него што је то случај сада.[2] Европски сан постаје за многе, чак већину, европска ноћна мора. Велике наде за неко видно побољшање у предстојећих десет година нема јер изостаје економски раст. И сам врх ЕУ јавно говори о могућем распаду Уније, поготово еврозоне. Оскар Лафонтен, немачки министар за финансије који је увео своју земљу у еврозону, сада говори да треба разбити заједничку валуту јер "садашња путања води у пропаст".[3] ЕУ не зна шта ће да ради сама са собом. Само јој је сада још потребна једна проблематична земља у чланству каква је то Србија.

Солидарност и заједништво као основе интеграције у Европи налазе се на ниским гранама, а супротно ЕУ духу јачају националне тенденције у свим земљама чланицама. У оваквим мутним европским водама профитирају екстремисти и снажно испливавају на површину историјски сукоби и увреде као што је то рецимо између Немачке и Грчке. ЕУ је заснована баш на одстрањивању таквих сукоба и на неговању сарадње. Ретка лепа вест у ЕУ је та што је лане Унија добила Нобелову награду за мир, али не и за економију.

Нико није срећан и задовољан у ЕУ изузев можда мале врхушке, тј. номенклатуре у Бриселу. Од сјајне међународне организације која је служила за углед, у коју су многи гледали као на светионик који служи за пример и у коју су земље добровољно приступале, ЕУ се преобразила у мрежу дужничког ропства из којег нема лаког и брзог излаза. Дужници су за сада Грчка, Кипар, Шпанија, Ирска и Португалија. Ове земље су у омчи невиђених мера штедње које продубљују кризу и стављају их у подређен положај бар у следећих десет година. Наметнуто снижење јавних расхода за образовање, поготово у периферним земљама ЕУ, води ка њиховој још већој заосталости и безнађу. За ову групу земаља без економског кисеоника успешно се припремају Словенија, Италија, па чак и Француска. Са друге стране су земље повериоци које могу да изгубе на стотине милијарди евра ако дужници напусте евро или ЕУ. Безглаво срљање Србије у овакву ЕУ је као жеља за приступањем СФРЈ 1988. године. Највећи добитници од таквог срљања су званичници Уније у Бриселу који сада личи на Беч 1912. године. Ови званичници могу да се бусају у прса и кажу да има и таквих земаља које желе да приступе чак и оваквој ЕУ. Њима је у опису радног места и плаћени су да говоре позитивно о ЕУ, али приступање данашњој ЕУ је као улазак у кабину трећег разреда на Титанику.

У ЕУ не могу да се сложе већ дуго времена готово ни око чега: монетарна и фискална питања, банкарске институције, енергетска политика, гас из шкриљца, запошљавање, односи са Русијом, питање Косова и Метохије, патентно право, генетски модификована храна, напад на Либију, помоћ побуњеницима у Сирији, проширење ЕУ,... па се ствари импровизију и решавају на парче. Постоје и проширују се све дубље и отворене разлике између Немачке и Француске око темеља и функционисања ЕУ као што је то на пример

монетарна политика. Немачка оптужује Француску да је "највеће европско проблематично дете".[4]

Приче о могућем распаду ЕУ имају извесног основа, али не превеликог. ЕУ ће постојати и у будућности, али ће њен садржај у погледу чланства и разних политика бити измењен у следећој декади. Без обзира како ће да се заврши дубока криза ЕУ, решење сигурно неће бити ни слатко ни славно. Није никакво чудо што Британија намерава да напусти ЕУ, али ако Британија оде, она може да повуче за собом и скандинавске земље. Излазак, чак бекство, Британије из ЕУ био би невиђен ударац за ЕУ. Није ни чудо што се упућују претње Британији ако жели да изађе из ЕУ. Могуће казне укључују увођење санкција у трговини, финансијама,... Изузетно је тешко приступити ЕУ, али је тешко и сложено из ње и иступити, јер преговори о иступању могу да трају годинама.

Ако се замрзне постојећи проблем и сукоб око Косова и Метохије и Србија изрази своју вољу да не жели да приступи ЕУ као пуноправни члан, тада постоје бар две ствари. Прво, наведени проблем је "на столу" вековима и неразумно је да се може "решити" у кратком року изузев ако је у питању потпуни пораз једне стране. Србија треба да сачека повољније време када се још више промени однос снага на светској сцени у њену корист јер на Западу савезника нема. Срљање у решење проблема за кратко време је скакање Србије над провалијом по трулој дасци. Није никакво чудо што Немачка и преко ЕУ притиска Србију да што пре пружи "независност" Косову и Метохији, јер ЕУ не зна какву ће мршаву пунуду моћи да пружи Србији у будућности. Од Србије се тражи да неповратно пружи нешто ни за шта или за нешто што је само увод у нове уцене. Нема више никаквог спомињања трговине људским органима заробљених Срба на Косову и Метохији (а нови сведоци су громогласно најављивани у Београду), док је међународна истрага дубоко загазила већ у другу деценију. Да ли је и заташкавање таквих злочина према Србима један од услова ЕУ за приступање? А време ће ускоро показати да ли је албански етнички простор сада територијално и државно заокружен и чист или ту има још доста 'незавршеног посла' у околини.

Друго, Србија би требало да изрази намеру да не жели приступи ЕУ и да јој је довољан још увек пет година нератификован Споразум о стабилизацији и придруживању. Када ће да буде ратификован у потпуности у ЕУ, то се не зна! У случају да Србија не жели у чланство ЕУ, тада би званичници ЕУ облетали Србију и нудили јој веће погодности у намери да је приволе на приклањање ЕУ као што су то учинили 19.4.2013 током "путујуће приредбе" у Бриселу. Јасна намера ЕУ била је да се Србија одврати од пријатељских земаља са истока.

Србија, као озбиљна држава, треба да спроводи наведени и још увек нератификован "Ђелићев" споразум са ЕУ из 2008. године иако он има погубне последице на економију Србије у погледу заштите домаће производње, запослености, губитка прихода од царина, задуживања у иностранству, продаје земље странцима, као и појединих сумњивих 'заједничких корака' у спољној политици који ремете односе Србије са пријатељском земљама које јој пружају подршку и не отимају део територије. Потребно је поправити тај Споразум са ЕУ.

Чему уопште служе истовремене изјаве српских званичника: "Никад нећемо признати независност Косова и Метохије" и "Наш циљ је приступање Србије ЕУ"? Многе велике и битне земље ЕУ недвосмислено и јавно говоре да нема приступа Србије ЕУ без јасног признавања независности јужне покрајине. Под честим изјавама да је Војводина "локомотива Србије" ка ЕУ (наводно "остатак Србије је кочи на путу ка блиставој ЕУ") не може уопште више да се прикрије тиха подршка сепаратизму којег "на срећу нема" у Војводини. Али ка каквој се то ЕУ пузи? Ка Унији чија се садашња архитектура урушава, у којој нема задовољних, а вођство преузима Немачка. Са Немцима је увек најбоље радити. За разлику од многих других, са Немцима саговорник увек зна на чему је.

Премијер Србије Дачић изјавио је да је потребно ући у ЕУ, "а уколико нам се не свиђа лако ћемо изаћи".[5] Наведена изјава је изузетно визионарска и храбра. Проблеми су у томе што се не зна како ће да изгледа ЕУ у будућности и шта ће бити са "повраћајем уложених средстава" за приступање ЕУ? Та "улагања" укључују пуну независност Косова и Метохије, па лако могу да укључе и независност Војводине, па Рашке области, па притисак и уцене Србији да се уништи Република Српска, па плаћање ратне одштете Косову и Метохији (може и на рате), па уступање леве обале Дунава Хрватској, ... списак за уцене нема краја. Да ли ће та уложена средства бити враћена Србији ако јој се не буде свидело у ЕУ? О томе се премијер није изјаснио. И да не заборавимо да иступање из ЕУ уопште није ни лако ни једноставно. Присетимо се претњи упућених Британији. Тешка је заблуда да ће ЕУ и Запад оставити Србију на миру после отмице Косова и Метохије. Та ЕУ хидра је незасита и у стању пред роццем не преза ни од чега као што је то конфискација новца са приватних штедних рачуна (Кипар је само почетак). Уместо да призна грешку у финансијском систему (грби темељи еврозоне), владајућа елита конфискује део приватне штедње за сада у малој земљи зарад "општег добра". Ово се догађа у демократској ЕУ у којој је приватна својина заштићена. Све то личи на насилну колективизацију пољопривреде "зарад општег добра" у доба Стаљињизма.

Дробљењу Срба и Србије нема краја, а ЕУ се са друге стране урушава. Председник Европског парламента Мартин Шулц је само један у дугачком низу највиших званичника који изјављује: "ЕУ је заиста под претњом неуспеха. Мислим да не треба да подценимо ову драматичну реалност." [6] Чак ни највећи занесењаци у ЕУ не говоре о њеној блиставој будућности. Једини који се томе надају су политичари у Србији који пословично касне за догађајима у ЕУ бар једну деценију, ако не и генерацију, и разни лобисти и манипулатори.

Које веровати? Да ли "веровати на реч" поготово политичарима из ЕУ који "сутра" више неће бити на сцени? У Хелсинкију је 1975. године потписан споразум о неповредивости и непроменљивости граница, а такође и о немешању у унутрашње ствари држава. И шта је од тог потписаног међудржавног документа остало? Да ли се неко придржава тако важног писаног међународног споразума? Државници из ЕУ обећали су многе ствари бившем председнику Србије Борису Тадићу ако учини бројне тешке уступке. А када је то он то послушно учинио, шта су му испунили од датих обећања? Или су га "пустили низ воду" када им је одрадио то што су од њега тражили? Слично је било са низом политичара и војсковођа. Нема никакве сумње да ће и садашња владајућа гарнитура у Србији проћи на исти начин. Биће изиграна, а на трговину људским органима заробљених Срба пашће још већа европска прашина и магла. Без обзира на мрке погледе и тешке речи, нема никаквих изгледа да Србија надмудри дипломатску и преговарачку машинерију ЕУ. Никаквих. Зато треба дићи руке од приступања ЕУ.

Ако се нешто не промени, спрема се наставак депортације Србије у мрзовољну ЕУ чија је будућност тмурна и неизвесна. Нико не зна како ће да изгледа ЕУ за пет, 10, 15 или 20 година и да ли ће бити привлачна садашњим земљама чланицама да у њој остану и опстану. Ипак, треба се припремити и за Европу у којој ће ЕУ да има безначајну или негативну улогу, или уопште неће бити ЕУ (пост-ЕУ Европа). Да ли ово званичници Србије схватају? И на крају испада да смо се беспотребно излагали нежељеном трошку и гужвама и да смо цабе мењали онако лепе и разумљиве таблице на возилима.

Аутор је редован члан Матице српске у Новом Саду

Скраћена верзија овог чланка објављена је у НИН-у 9.5.2013.

[1] Док на југу ЕУ јачају партије левице, на северу јача десница.

[2] S. Jenkins, 'The European dream is in dire need of a reality check', The Guardian, 25.4.2013.

<http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2013/apr/25/european-dream-badly-need-reality-check/print>

[3] A. Evans-Pritchard, 'German euro founder calls for 'catastrophic' currency to be broken up', The Telegraph, 5.5.2013. [http://www.telegraph.co.uk/finance/financialcrisis/10039329/German-euro-](http://www.telegraph.co.uk/finance/financialcrisis/10039329/German-euro-founder-calls-for-catastrophic-currency-to-be-broken-up.html)

[founder-calls-for-catastrophic-currency-to-be-broken-up.html](http://www.telegraph.co.uk/finance/financialcrisis/10039329/German-euro-founder-calls-for-catastrophic-currency-to-be-broken-up.html)

[4] J. Vasagar i H. Samuel, 'Germany accuses France of being Europe's biggest problem child', The Telegraph, 30.4.2013.

<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/germany/10028824/>

[Germany-accuses-France-of-being-Europes-biggest-problem-child.html](http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/germany/10028824/Germany-accuses-France-of-being-Europes-biggest-problem-child.html)

[5] Интервју РТС-у, Ивица Дачић, РТС, 22.4.2013.

[6] G. Rachman, 'The consensus on Europe is in freefall', The Financial Times, 27.4.2013.

<http://www.nspm.rs/politicki-zivot/evropska-unija-je-bila-lepa-dok-je-trajala.html>

Било је лепо док је трајало

Безглаво срљање у овакву ЕУ је као жеља за приступањем СФРЈ 1988. Приступање таквој ЕУ је улазак у кабину трећег разреда на Титанику

Као што је то некада био комунизам, несврстаност или Закон о удруженом раду, политичари сада нуде народу на том пролазном списку замисли Србију у ЕУ. Каква се то нова „мачка у цаку“ нуди Србији као надокнада за уступке и национална понижења?

ЕУ је већ годинама повезана са егзистенцијалном кризом, незапосленошћу, протестима, стезањем каиша, емиграцијом из периферних земаља, контролом трансфера новца, а онедавно и са конфисковањем новца са приватних штедних рачуна. Евро је требало да буде највећи успех ЕУ, али овај заједнички новац цепа ЕУ на север и југ. Најгоре од свега је то што је завладала општа безвољност јер је

будућност ЕУ суморна. Велике наде за неко видно побољшање у предстојећих десет година нема јер изостаје економски раст. И сам врх ЕУ говори о могућем распаду, поготово еврозоне.

Нико није срећан и задовољан, изузев можда мале врхушке у Бриселу. Од сјајне организације, у коју су многи гледали као на светионик и у коју су земље добровољно приступале, ЕУ се преобразила у мрежу дужничког ропства из којег нема лаког и брзог излаза. Грчка, Кипар, Шпанија, Ирска и Португалија су у омчи невиђених мера штедње које продубљују кризу и стављају их у подређен положај бар у следећих десет година. Наметнуто снижење јавних расхода за образовање, поготово у периферним земљама, води ка још већој заосталости и безнађу.

За ову групу земаља без економског кисеоника успешно се припремају

Словенија, Италија, па чак и Француска. Са друге стране су земље повериоци које могу да изгубе на стотине милијарди евра ако дужници напусте ЕУ. Безглаво срљање у овакву ЕУ је као жеља за приступањем СФРЈ 1988. Приступање таквој ЕУ је улазак у кабину трећег разреда на Титанику.

Приче о могућем распаду ЕУ имају извесне основе, али не превелике. ЕУ ће постојати и у будућности, али ће њен садржај у погледу чланства и разних политика бити измењен, а решење неће бити ни слатко ни славно. Није никакво чудо што Британија намерава да напусти ЕУ, али ако Британија оде, она може да повуче за собом и скандинавске земље. Ако се замрзне постојећи проблем и сукоб око Косова и Метохије и Србија изрази своју вољу да не жели да приступи ЕУ као пуноправни члан, тада постоје бар две ствари.

Прво, наведени проблем је „на столу“ вековима и неразумно је да се може „решити“ у кратком року изузев ако је у питању потпуни пораз једне стране. Србија треба да сачека повољније време када се још више промени однос снага на светској сцени у њену корист. Срљање у решење проблема за кратко време је скакање над провалијом по трулој дасци. Није никакво чудо што Немачка и преко ЕУ притиска Србију да што пре пружи „независност“ КиМ, јер ЕУ не зна какву ће танку понуду моћи да пружи Србији у будућности. Од Србије се тражи да неповратно пружи нешто ни за шта.

Друго, Србија би требало да изрази намеру да не приступи ЕУ и да јој је довољан још увек нератификован ССП. Када ће ЕУ да га ратификује у потпуности, то се не зна, али тај споразум има погубне последице на економију Србије у погледу заштите домаће производње, запослености, губитка прихода од царина, задуживања... У случају да Србија не жели у ЕУ, тада би званичници ЕУ облетали Србију и нудили јој веће погодности у намери да је приволе на приклањање ЕУ.

Чему уопште служе истовремене изјаве политичара: „Никад нећемо признати независност КиМ“ и „Наш циљ је приступање Србије ЕУ“? Многе велике и битне земље ЕУ јасно и јавно говоре да нема приступа Србије без јасног признавања независности јужне покрајине. Уз то, иза честих изјава да је Војводина „локомотива Србије“ ка ЕУ не може више да се прикрије тиха подршка сепаратизму којег „на срећу нема“ у Војводини. Али ка каквој се то ЕУ пузи? Ка Унији чија се садашња архитектура урушава, у којој нема задовољних, а вођство преузима Немачка.

Ако се нешто не промени, спрема се депортација Србије у мрзовољну ЕУ чија је будућност неизвесна. Нико не зна како ће да изгледа ЕУ за пет, 10, 15 или 20 година и да ли ће бити привлачна садашњим земљама чланицама да у њој остану и опстану. Ипак, треба се припремити и за Европу у којој ће

ЕУ да има безначајну или негативну улогу, или уопште неће бити ЕУ. Да ли ово државници схватају?

Мирослав Н. Јовановић, редовни члан Матице српске у Новом Саду